

Til repræsentanter og sekretariater i Rådet

Danske Kirkers Råd
National Council of Churches in Denmark
Frederiksberg, 3. oktober 2022

Referat for

Rådsmøde i Danske Kirkers Råd

Dato: 15 september 2022

Sted for mødet: Den Norske Kirke. Ved Mønten 9. 2300 København S.

Kirkernes Verdensråds generalforsamling

Hvad tager vi med derfra? Hvad kan vi bruge i en økumenisk sammenhæng herhjemme? I alt deltog 25-30 danskere på Kirkernes Verdensråds Generalforsamling i Karlsruhe 31 august – 8 september 2022. Nogle som delegerede, andre som observatører, repræsentanter, deltagere/gæster mm. Danske Kirkers Råd er som økumenisk råd associeret medlem. Vi samler op på nogle af de indtryk generalforsamlingen gav og drøfter, hvad vi kan bruge det til herhjemme.

Indledende oplæg om Kirkernes Verdensråds generalforsamling ved Birger Nygaard, Folkekirkens Mellemkirkelige Råd.

Panel:

- Kristine Lyng
Teologistuderende. Deltog som deltager ved det økumeniske studieprogram GETI
- Jørgen Thomsen
Folkekirkens Nødhjælp. Deltog som advisor on faith and development, specialized ministry.
- Ole Lundegaard.
Baptistkirken. Deltog som delegeret.
- Kathrine Fischer
FDF. Forperson for DKRs arbejdsgruppe Økumenisk Dialog og Dannelse. Deltog som Assembly Participant.

Ordstyrer: Mads Christoffersen, Danske Kirkers Råd. Deltog som delegated representative.

Læs om generalforsamlingen her: <https://www.oikoumene.org/about-the-wcc/organizational-structure/assembly#resources>

Hvad er Kirkernes Verdensråds generalforsamling? Ved Birger Nygaard

Kirkernes Verdensråd er ikke noget 'nede i Geneve', men et fællesskab af kirker, og derfor deltager vi også fra Danmark.

Knap 30 personer fra Danmark deltog ved generalforsamlingen 31 august – 8 september 2022 i Karlsruhe. Nogle som officielle delegater - Folkekirken og Baptistkirken - men også mange andre.

Der afholdes Generalforsamling hvert 8. år. Hovedopgaven for den er at vælge en Centralkomite, som samles hvert andet år. Centralkomiteens eksekutivkomite mødes hvert år. Og så er der sekretariatet, som bor i Geneve.

På generalforsamlingen er *Morning prayer* meget bærende hver dag - der hvor vi kommer sammen som kristne. Der er bibeltimer og 'home groups' med fælles tematiske oplæg. Og så er der forretningsmøderne om eftermiddag. Humlen er, at man frem for alt har fællesskab med hinanden.

Det mest bemærkelsesværdige er bredden i repræsentation fra kirkerne. Det er stort at opleve. Temaet var Kristi kærlighed bevæger verden til forsoning og enhed.

Temadage med fokus på:

- Europa: Ukraine blev kæmpe fokus
- Care for creation
- Efterfølgelse
- Helhed i livet
- Kristen enhed

Generalforsamlingen blev åbnet af den tyske præsident, som havde nogle kraftige statements omkring Rusland/Ukraine.

Desuden var der på generalforsamlingen stor vægtlægning på oprindelig folkeslag og deres rettigheder.

I 2025 er det 1700 år siden, at vi fik den nikænske bekendelse, som er et stort bindeled for kirkerne i WCC.

Der arbejdes på at lave en opsummering af, hvad der kom ud af generalforsamlingen, og hvad der kommer til at arbejdes på fremover.

Anne Hjul Johansen, som er studentermedhjælper i DKR og forperson for KFUM/Ks kristendomsudvalg, blev valgt til Centralkomiteen sammen med 149 andre.

Panelsamtale

Samtalen indledte med en kort runde om, hvad de fire medvirkende tog med sig hjem fra generalforsamlingen.

Katrine Fischer, Sognepræst og forperson for arbejdsgruppen Økumenisk dialog og dannelse, var ikke officielt delegeret, så hun følte, at hun havde stor frihed til at vælge mellem workshops og dialoger. Alt fra HIV til klima. Her kom hun i god kontakt med græsrodderne.

Kristine Lyng var med som deltager på studieprogram GETI. Hun modtog undervisningstimer inden generalforsamling og havde sammen med de andre studerende eget program under generalforsamlingen. Her fik hun mulighed for at dykke ned i økumeniske dagsordner fra forskellige steder og kontekster. Den forskelligartede teologi var inspirerende for hende.

Hun lagde desuden vægt på, at kirken skulle fastholde profetisk kald til at tale og agere for at holde de magtbetroede til deres ansvar.

Ole Lundegaard, Baptistkirkens delegerede til WCC, gav udtryk for vigtigheden af at kunne samles i Kirkernes Verdensråd. "Tænk hvis denne forsamling ikke fandtes? Det ville være temmelig ulykkeligt på trods af at der

også er mange besværligheder i hele apparatet", sagde han. Han oplevede taknemmelighed over, at det hele kunne lade sig gøre. På trods af kritikken af, at Kirkernes Verdensråd er for politisk, blev det tydeligt, at det vi kalder for politisk, blot er hverdagen for mange mennesker verden over. Noget vi som kirker må forholde os til så som klimaforandringer, diskrimination, krig osv.

Jørgen Thomsen, deltog for Folkekirkens Nødhjælp, fremhævede diakonien som et naturligt element af kirkens virke. Ingen kirke uden diakoni, så hvis den fulde kirke skulle repræsenteres, så skulle diakonien være til stede. Fx samarbejdet om fredsprocesser i nogle af de afrikanske lande, som er berørt af krig lige nu. Kirkernes Verdensråd arbejder med fred både i Afrika og Mellemøsten og andre steder i verden. Jørgen Thomsen fremhævede dokumentet "Called to transformation", som ACT Alliance og Kirkernes Verdensråd har udgivet sammen. Jørgen Thomsen har været med i hele skrive- og udgivelsesprocessen. Dokumentet kan hentes her: https://actalliance.org/wp-content/uploads/2022/06/Called-to-Transformation-Ecumenical-Diakonia_web-Low-Res.pdf

Giver det stadig mening i en digital verden at mødes fysisk?

Det betyder meget at se hinanden i øjnene - til bibelstudie i kaffekøen osv. Det møde kan kun finde sted, hvis vi er sammen fysisk. Pauserne var vigtige, der opstod møderne, samtalerne, man delte liv.

Der var onlineundervisning for GETI-studerende 4 uger inden generalforsamlingen, men det var først da de kom derved og lavede alting fysisk sammen, at der blev plads til samtalerne.

Det er meningsfuldt at gå rundt, også uden at have en officiel rolle. Der er mulighed for at komme sammen om et fælles tredje, når vi er sammen om noget - fx i bøn eller sang.

Der var oplægsholdere med online og fungerede fint som hybridform. Men jo mere forskellige man er, des vigtigere er det at mødes fysisk. Det er intenst, og man bliver træt, men man er fyldt af indtryk. Man kan godt slanke arrangementet, så det ikke er så dyrt. Der er en tegnhandling i at moderere udtrykket.

Hvad er det for en form for økumenisk fællesskab, der er ved Kirkernes Verdensråd, hvor Den katolske Kirke ikke er medlem og kun meget få pinsekirke er?

Man behøver ikke være medlem for at tale sammen. De sendte en delegation og deltog i samtalen, så det er vigtigere end at "være en del af klubben"

De fleste kirker på vej ind lige nu er evangelikale og pentekostale. Der er også flere baptistkirker med end før - særligt i afrikanske lande er der opråb om at flere melder sig ind. I det globale syd er der en forståelse af, at man er stærkere sammen. Så det er vigtigt at være med i en større sammenhæng.

Det er vigtigt med medlemskab, men det er vigtigere at deltage i samtalen. Den Ortodokse Kirke var også mere varieret til stede end tidligere. Den Russisk-Ortodokse Kirke var mere tilbageholdende, og det gav rum for flere andre ortodokse stemmer.

Konsensus er måden man "stemmer på" eller vedtager ting på i WCC. Det er gennem konsensus, at der kommer der udtalelser omkring Israel-Palæstina, Klima, Ukraine/Rusland. Er det for vagt?

Der er ikke nogen af udtalelserne, der blev så total udvandede, at man ikke kan bruge dem til noget.

Nogen vil gerne have klarere udtalelser, men der kommer alligevel udtalelser, som alle kan tilslutte sig. Det betyder også, at alle føler jeg forpligtede til at arbejde videre med det.

Balancen mellem unge og ældre?

Unge skal ikke være med som et 'proforma-værktøj', fordi man skal leve op til nogle krav og normeringer. Unge skal ikke sættes ind, fordi de er unge, men fordi de også har en mening og en stemme, om den kontekst de står i og kan være med til at forme arbejdet fremadrettet.

Unge er ikke kirkens *fremtid*, men kirkens *nutid*. Vi laver ikke børnekirke, fordi vi vil have nogle i fremtiden, men fordi børn er vores menighed og kirke. Sådan er det også, når der skal tages beslutninger. Man skal ikke med, fordi man er ung, fordi man er kvinde, fordi man er handicappet...

Hvad kan vi bruge det til i en dansk sammenhæng?

"A Call to transformation", ligger online og kan hentes. Der er drøftelser om problemstillinger, som alle i diakoni støder ind i. Den er relevant for alle.

Kirkens enhed er bare så vigtig. Kirken går foran i eksempel på forsoning og enhed.

Vi skal gerne finde tilbage til den politiske teologi, den kirkelige samfundskritik. Provokerende og protesterende. Aktiv i at gå i rette med systemet, der skaber ulighed. Det er det profetiske kald.

Den fælles oplevelse hos os 30 mennesker fra Danmark. Hvordan får vi det til at leve? Hvordan kan vi spille hinanden gode? Hvordan bevarer vi dialogen?

Danske taler og prædikener ved formand for Danske Taler Jesper Troels Jensen (se bilag)

Hvad er det? Hvorfor er det relevant i en økumenisk sammenhæng med en samling af taler og prædikener?

Hvordan kan vi samarbejde?

Læs mere her: www.dansketaler.dk

Jesper Troels Jensen fra Danske Taler orienterede.

I 2004 etablerede han dansketaler.dk. I 2016 blev det omdannet til en selvejende institution. for 3 år siden kom de på finansloven, bevillingen er på 800.000 kr. om året, som også gør, at de kan søge fonde.

Der skulle lave noget i Norden også, holde taler på modersmål mm.

Danske Taler samler bl.a. prædikener fra DR gudstjenester.

De samarbejder med universiteter omkring taler.

Kirkens stemmer er i fokus. Men det er meget bredere end skrevne prædikener. Danske Taler er ved at etablere samarbejde med DKR, teologerne i Århus osv. Handler det mest om folkekirken? Nej!

Prædikener er ikke bare taler men også stemmer.

Hvad skal med, og hvad skal ikke med? Det bliver for stort, hvis det er alle søndagsprædikerne, der kommer med. Der er ganske få procent udenlandske taler også. Taler fra fx paven vil også være relevant at have liggende, fordi det kan have gennemslagskraft i en dansk sammenhæng. Og det er rettesnoren for, hvad der kan ligge på dansketaler.dk.

Hvordan kan den enkelte kirke få glæde af Danske Taler? Der er 20.000 mennesker, der kigger i databasen hver måned. Tæt samarbejde med Lærerforeningen og skoler. De henter en pakke med taler og undervisningsmateriale.

Meningen er ikke, at vi skal fylde databasen, men når det samles sammen, så bliver det også brugt.

Det kan bidrage til forkyndelsen.

Der findes taler tilbage fra optakten til grundloven. Men er det aktuelt at indsende gamle taler?

To ben: det ene ben er det nutidige og aktuelle, men det andet alt det finurlige, det gamle osv.

- *Mads Christoffersen spørger vores medlemskirker om de vil samarbejde med Danske Taler. Hvis de gerne vil, vil Danske Taler tage kontakt til de enkelte kirkesamfund.*

Forretningsmøde

1. Velkommen ved Mads Christoffersen

- Valg af ordstyrer
Forretningsudvalget foreslår Thorsten Rørbæk som ordstyrer.
- *Thorsten Rørbæk valgt som ordstyrer.*

2. Godkendelse af Forretningsorden for Rådsmøder – herunder Fællesmøde og Årsmøde (se bilag)

Forretningsudvalget har udarbejdet vedhæftet forslag til Forretningsorden.

Forslaget blev gennemgået. Justeringer blev indsat med det samme.

- Punkt 5 ændres til punkt 4
  - Punkt 2.1 ændres til: Der udsendes foreløbig dagsorden.
  - Punkt 1.1 ændres til: referatet udarbejdes af sekretariatet.
- *Forslaget til Forretningsorden blev godkendt med nævnte rettelser. Forretningsorden kommer til at ligge på Danske Kirkers Råds hjemmeside og sendes desuden ud med referatet.*

3. Nyt fra sekretariatet ved Mads Christoffersen

Herunder:

- Political Festival of Europe i Mariager: www.pfoe.org
- Folkemødet på Bornholm: www.folkemoedet.dk
- Kirkernes Verdensråd

Mads Christoffersen orienterede om arbejdet på sekretariatet. Sofie Larsen Kure er ansat 32 timer om ugen og arbejder primært med Grøn Kirke. Desuden er Hanna Martha Korndrup og Anne Hjul Johannesen ansat som studentermedhjælpere. Michael Vestergaard er ansat i en flexordning primært med fokus på hjemmesiden og grafik. Sekretariatet ligger godt på Diakonissestiftelsen og har stor glæde af de kirkelige naboer.

Political Festival of Europe i Mariager

På opfordring fra Forretningsudvalget deltog Mads Christoffersen på vegne af Danske Kirkers Råd med et fælles program sammen med Mariager Kirke, Mariager Højskole og Mariagerfjord Frikirke. Vi havde et godt og særdeles velbesøgt program med fx Taize-gudstjeneste, debatter om Europas kristne arv, koncerter og økumenisk afslutningsgudstjeneste. Det kræver mange timer fra sekretariatets side, men det gav økumenisk god mening, og der kom godt lokaløkumenisk arbejde op at stå. Vi må overveje, om vi gør det igen med den indsats det kræver.

Folkemødet på Bornholm

Igen i år var Danske Kirkers Råd med i teltet Himmel og Jord med bred vifte af arrangementer. Det giver virkelig god mening at være til stede både pga det gode økumeniske samarbejde og pga det meget relevante program vi står for. Miljøminister Lea Wermelin prædikede ved den økumeniske

afslutningsgudstjeneste, som Danske Kirkers Råd er medarrangør af. Gudstjenesten kan høres her: <https://www.dr.dk/lyd/p1/gudstjeneste-radio/gudstjeneste-pa-p1-2022-06-19>

Kirkeministeriet

En revision af trossamfundsloven er undervejs. I denne uge blev to møder afholdt for de anerkendte trossamfund, som kan komme med input. Forretningsudvalget har afleveret vores synspunkter til kirkeministeren. Materialet er indsamlet gennem de seneste år af udvalget Frihed og lige vilkår og er kommet med i betragtning i Kirkeministeriets notat om revision af loven. Vi laver et hørings svar.

- *Mads Christoffersen og Jørgen Thaarup sender det til dem der var med ved møderne med Kirkeministeriet i Aarhus og i København for kommentarer.*
- *Alle DKRs medlemskirker er naturligvis velkomne til selv at sende deres hørings svar.*

Visumproblematik

Mads Christoffersen orienterede desuden om den kronik han, Nik Bredholt og Christian Balslev Olesen havde i Politiken den 31. august med spørgsmålet om, hvorfor det dog skal være så vanskeligt at få visum til udenlandske gæster til kirkelige og kulturelle arrangementer i Danmark.

- *Kronikken kommer ud med næste nyhedsmail.*

Forretningsudvalget havde møde med Tesfaye sidste oktober. En gæsteprædikant fra udlandet skal have arbejds- og opholdsvisum. Det virker unødigt omstændigt og meget problematisk, at vi ikke kan lade vores internationale gæster prædike uden, at de har arbejds- og opholdstilladelse. Tesfaye mente, at det skulle laves om, men der skete ikke noget. På opfordring fra Kirkeminister Ane Halsboe-Jørgensen har vi taget kontakt til den nuværende minister på området Kaare Dybvad Bek. Han har imidlertid svaret, at det ikke skal laves om.

- *Forretningsudvalget arbejder videre med denne problematik og tager kontakt til ministeren på området efter valget.*

4. Nyt fra arbejdsgrupperne

Grøn Kirke ved Sofie Larsen Kure

Det går forrygende i arbejdet med Grøn Kirke. Der kommer stadig nye kirker til netværket og interessen er stigende.

Sofie Larsen Kure rejser rundt i landet og holder kurser for gravere om mere bæredygtig drift af kirkegårde. Kurserne er meget populære og har oftest ventelister.

Sidste år fik vi midler fra Folkekirkens Udviklingsfond til to projekter – nemlig Grønne Kirkegårde og Ung og Grøn Kirke. Grønne Kirkegårde er afsluttet og afslutningsrapporten indsendt til godkendelse. Det andet projekt slutter i december 2022.

Sofie Larsen Kure orienterede desuden om de internationale netværk, som Grøn Kirke er en del af, og som hun er med til at facilitere.

Økumenisk Dialog og Dannelse ved Kathrine Fischer

Vi har været med til at udgive to bøger: "Kirken den er..." med særligt fokus på dannelse af lægfolk. Den anden bog: "Kom og vær med" – en bog for børn og unge med deres forældre.

De sidste års konferencer har haft fokus på diakoni. Næste konference kommer nok især til at have fokus på pilgrimsvandringer og lokal økumeni.

Danske Kirkedage ved Mads Christoffersen

I denne uge havde vi møde i Landskomiteen. Der skal nedsættes en Lokalkomite i det område, hvor Himmelske Dage skal afholdes. Himmelske Dage 2025 bliver i Silkeborg. Det er vigtigt med bred økumeni og bred faglighed i Lokalkomiteen.

- Formand for lokalkomite: Jacob Krogh, Mariager Kirke.
- Næstformand: Christian Tychsen, Silkeborg Frikirke.

Anne Mie Skak Johanson, sekretær for Landskomiteen kommer til at lægge en del af sin arbejdstid med at få Lokalkomiteen godt i gang. Hun og Jacob Krogh har allerede været til møde i Silkeborg Kommune og vil tage rundt til kirker og højskoler i byen for at sikre et godt samarbejde fra begyndelsen.

Landskomiteens formand Poul Kirk trækker sig som formand. Konstitueret formand er Søren Abildgaard.

Valg til nyt formandskab sker ved DKR årsmøde. Desuden sidder Birger Nygaard, Mette Møbjerg, Kåre Nielsen, John Lorenzen og Smitha Prasadam med i Landskomiteen som valgte medlemmer Anne Mie Skak Johanson er sekretær for Landskomiteen og Mads Christoffersen sidder med til møderne.

5. Nyt rejselegat til fremme af økumenisk dannelse (se bilag)

Med en restkapital fra Det Økumeniske Center er et nyt legat etableret med særlig fokus på frivillige i kirker og organisationer til fremme af deres økumeniske viden og engagement gennem ophold/besøg i udlandet. Vedhæftet finder I den indgåede aftale mellem DØC og DKR. En bestyrelse for legatet skal nedsættes snarest.

Det økumeniske center i Århus har droppet ned stille og roligt og har solgt huset. 500.000 kr. skulle gå til styrkelse af den økumeniske dannelse af frivillige i kirke danmark.

I det økumeniske studielegat er det særligt akademikere/studerende, der har fået penge. Så det kunne ikke lægges sammen.

DKR forvalter pengene og uddeler til at fremme økumenisk dannelse ved ophold i udlandet. Bestyrelsen for forvaltningen af pengene skal sammensættes af både kirker og organisationer. Legatet uddeles 2 gange årligt.

Det er vigtigt, at et enkelt ansøgningsskema, så man får mere flow i ansøgningerne.

- Dette skal skrives ind i vedtægterne for legatet.

- Punkt 9 i vedtægterne: sidste linje skal ændres. Der er ingen tilsynsmyndighed, hvis det er et legat, kun hvis det er en fond.

6. Økonomi ved kasserer Vagn Birk

Himmelske Dages regnskab skal integreres i DKR regnskab. Derfor ser det meget skævt ud lige nu.

Der er indtil videre ikke kommet mange gavepenge ind.

Næste år ændres egenfinansieret projekt "folkemøde" til "folkemøder", så det inkluderer Det Europæiske Folkemøde mm.

Der tegner sig et overskud på ca. 150.000 kr. fra Himmelske Dage.

7. Kommende møder

Fællesmøde: 29. oktober 2022 kl. 10-16. Hos Frelsens Hær, Templet, København.
For Rådet, Økumenisk Forum og Danske Kirkedage

Rådsmøde: 16 januar 2023 kl 15-18. For medlemskirkernes repræsentanter og Stående Udvalg.

Årsmøde 2022 13 maj 2023 kl 10-15. For Rådet, Økumenisk Forum og Danske Kirkedage

8. Evt.

- *Intet til referat*

Deltagere:

Apostolsk Kirke/Åben Kirke	Lars Bo Olesen
Baptisternes Kvindenetværk	Pia Duebjerg Andersen
Baptistkirken i Danmark	Per Beck
Baptistkirken i Danmark	Vibeke Dalsgaard
Danske Kirkers Råd	Mads Christoffersen
Danske Kirkers Råd	Sofie Larsen kure
Den Katolske Kirke i Danmark	Czeslaw Kozon
Den Norske Kirke i udlandet - København	Leif Jarle Iberg
Den reformerte Synode	Axel Bargheer
Den Serbisk-Ortodokse Kirke	Ivan Sulejic
FDF	Jakob Middelboe Rönnow
Folkekirken	Vagn Birk Jensen
Folkekirkens mellemkirkelige Råd	Birger Nygaard
Folkekirkens Nødhjælp	Birthe Juel Christensen
Frelsens Hær	Jan Risan
Frelsens Hær	Levi Giversen
International Church of Copenhagen	Sharon Miller
International Church of Copenhagen	Henrik Krøll
KFUM og KFUK	Thorsten Rørbæk
Svenska Kyrkan	Thomas Stoor
Gæst	Kathrine Fischer
Gæst	Kristine Lyng
Gæst	Jørgen Thomsen
Gæst	Ole Lundegaard

Referat skrevet af Sofie Larsen Kure/Mads Christoffersen